

Christendom als *way of life*

(3) Ze hadden alles gemeenschappelijk

Lezing

Allen die tot geloof gekomen waren, leefden eendrachtig samen. Geen van hen beschouwde zijn bezittingen als zijn persoonlijk eigendom, want ze hadden alles gemeenschappelijk. De apostelen bleven met grote kracht getuigen van de opstanding van de Heer Jezus, en God begunstigde allen rijkelijk. Niemand onder hen leed gebrek: wie een stuk grond of een huis bezat, verkocht het, bracht de opbrengst naar de apostelen en legde die aan hun voeten neer, waarna het geld naar behoefte onder de gelovigen werd verdeeld.

Een van hen was Josef, een Leviet uit Cyprus, die van de apostelen de bijnaam Barnabas had gekregen, wat in onze taal 'zoon van de vertroosting' betekent. Hij bezat een akker, die hij verkocht, waarna hij het geld naar de apostelen bracht.

Handelingen 4,32-37 (NBV21)

Overweging

“Het christendom is een levensstijl - een manier van in de wereld staan die eenvoudig, geweldloos, gemeenschappelijk en liefdevol is. Wij hebben er echter een gevestigde "godsdiens" van gemaakt (met alles wat daarbij hoort) en zijn de verandering van levensstijl zelf uit de weg gegaan. Men kon oorlogszuchtig, hebzuchtig, racistisch, egoïstisch en ijdel zijn in het grootste deel van de christelijke geschiedenis, en toch geloven dat Jezus iemands "persoonlijke Heer en Redder" is.... De wereld heeft geen tijd meer voor zulke dwaasheden. Het lijden op aarde is te groot.” (Richard Rohr).

Dit citaat waarmee Koen Jacques en mezelf overtuigde om mee te werken aan een cyclus over “christendom als way of life” blijft me intrigeren en roept telkens nieuwe dingen op als je het probeert te vertalen naar je eigen leven, naar vandaag. Het is goed om het regelmatig te herlezen. Een van de woorden die er bij mij vrij snel uitsprong is “gemeenschappelijk”. Een levensstijl die gemeenschappelijk is.

“Maar meneer, je moet toch niet naar de mis gaan om *goed mens* te zijn?” Nee, dat is waar. Er zijn gelukkig heel veel mensen die goed zijn en doen buiten de kerk. Je vindt ze overal. Gelukkig maar. Ik voel me met hen ook verbonden. “Maar meneer, je moet toch niet naar de kerk gaan om *goed christen* zijn?” En daar kon ik dan toch niet zo heel direct “nee, dat is waar” op antwoorden. Nochtans bleek ook uit de geloofsgesprekken die mijn leerlingen moesten voeren met iemand die zichzelf ook nog gelovig noemt dat heel veel van die mensen zeiden: “ik geloof wel maar kerk of de mis heb ik niet meer nodig. Ik doe het op mijn manier.”

En toch.. ik ben ervan overtuigd dat je geen christen kan zijn op je eentje. Voor je het weet wordt geloof een allerindividueelste zaak, tot persoonlijk heil en genade. MIJN Heer en Redder, ... als IK me er maar goed bij voel en er deugd aan heb. Juist dat is het christendom niet, naar binnen of naar het IK gericht maar het is juist andersom, de Ander (met hoofd en kleine letter) appelleert ons en roept ons op. Weg van onszelf. En om juist niet in die val van het narcistisch geloof te vervallen is dat samenkomen in een gemeenschap en die tegenstem van het bijbels verhaal nodig. We komen hier niet samen om alleen maar romantisch weg te zinken in een “god is liefde en ziet je graag” liturgie.

We komen samen om ons te laten aanspreken, bevragen, uitdagen. Ons verstand en geweten te scherpen. *“Als Gij bestaat, bewerk ons dan. Herschep ons hart en ons verstand.”* En we doen dat door het Bijbels woord (ook vertaald in de liederen die we zingen) tot ons te laten spreken. Als je hier komt kies je niet zelf de tekst(en) of liederen. Ze zijn er al, sommige 2000 jaar oud, en ze spreken tot ons. *“Wees hier aanwezig, woord ons gegeven.”* Soms haal je er een bemoediging uit, is het hartverwarmend, andere keren ben je er wat ondersteboven van en brengen ze ons zelfs wat in de war. Maar ze laten ons niet onberoerd.

“Het christendom is een levensstijl die eenvoudig, geweldloos, gemeenschappelijk en liefdevol is.” Onmiddellijk kwam bij mij toen het verhaal van de Handelingen van de apostelen naar boven. Er is een tijd dat ik dat echt romantisch las. Kijk eens hoe mooi. Vóór de kerk geïnstitutionaliseerd was, waren dat tenminste echte leefgemeenschappen. Niemand leed er gebrek. Ze hadden alles gemeenschappelijk.

Maar wat een tegenverhaal en stem is dit. Ik durf er bijna niet meer naar te luisteren. Want waar sta ik in mijn leven met dit gemeenschappelijke. Hoe ga ik zelf om met mijn bezittingen? Hoe fijn vind ik het om toch het nodige geld te verdienen, mooie dingen te kunnen kopen waar ik deugd aan heb, niets tekort te komen, ja laat ons maar zeggen een zekere luxe te hebben. En dan is een gemeenschap een plek waar je die andere verhalen hoort en die dit ogenschijnlijk romantisch verhaal van de eerste christenen echt als tegenstem laten klinken.

Een paar voorbeelden.

- M'n oom priester, vertelde me ooit over de partage. Dat is een groepje met studiegenoten van hem waarvan ik wist dat ze maandelijks samenkwamen om te spreken en uit te wisselen, het leven te delen met elkaar. Partager. Deugddoend en mooi toch. Tot ik hoorde dat zij ook letterlijk delen, slechts één gemeenschappelijke rekening hebben (hoewel ze vrij ver van elkaar wonen) en zo hun geld beheren. En dan kan je niet anders dan de vraag stellen: waaraan geef ik het uit, wat heb ik echt nodig, wanneer is overleg nodig bij een grotere aankoop (bv. auto) van iemand, welke projecten gaan we steunen, enz. Kortom: “mijn geld is mijn geld niet meer maar gemeenschappelijk.” Tegenstem. Eerlijk: daar ben ik niet aan toe.
- In Jonge Kerk Roeselare hadden we een systeem van ontwikkelingsbelasting. We wilden beter doen dan de 0,7% die de regering elk jaar op haar communiezieltje belooft om te besteden aan ontwikkelingssamenwerking. Eigenlijk was het jezelf een belasting opleggen (staat er niet geschreven dat je een tiende van je bezittingen aan de armen moet geven?), dat werd figuurlijk in één pot verzameld en de gemeenschap besliste naar welke projecten, doelen, mensen het geld elk jaar herverdeeld werd. Toen ik begon aan ontwikkelingsbelasting kreeg ik enkel wat zakgeld thuis, en daar viel de 5% die ik mezelf had opgelegd (ja, 10 vond ik toch wel wat veel hoor) nog mee... 5 Belgische Frank... maar toen ik m'n eerste vakantiejob deed was dat plots toch wel een ernstiger bedrag dat ik nog nooit zomaar weggegeven had. En het dan toch doen. Ik ben nog niets tekort gekomen. Tegenstem.
- We horen ook hier in de Lier het verhaal hoe iemand haar huis openzet en een vluchteling letterlijk een plek geeft. Zonder financiële tegemoetkoming voor kost en inwonen. Wat een engagement. Echt niet evident. Een tegenstem, die ook ons, die mij ook in vraag stelt en oproept. *“Wie zijn leven niet wil geven, niet wil delen met zovelen, gaat verloren”*
- En zo zijn er echt wel veel voorbeelden te geven denk ik, van elk op zijn plek.

Het is die tegenstem die we horen als we samenkomen in een gemeenschap.

Het is die tegenstem die ons "*aanspreekt, ondervraagt, bemoedigd, troost, vermaant*" zingen we straks in het tafelgebed.

Het brood dat we hier breken en de wijn die we hier schenken zijn oproepend. Appellerend. Nooit vrijblijvend. Het is een engagement dat we ook ons eigen leven gaan breken en delen voor anderen. Niet de communie ter persoonlijk heil en redding, maar communie als engagement en sacrament van hoop.

Communie betekent letterlijk ook "gemeenschappelijk", *communio*. Da's niet vrijblijvend. Dit zorgt ervoor dat onze bijeenkomst niet een vieren is van ons eigen narcistisch verlangen naar geluk en een soort religieuze zelfbevrediging.

Nee, het is een bevragen van onze levensstijl. Gaan wij diezelfde weg van Jezus van Nazaret?

En die vraag verdient elke week een antwoord.

Rik Cloet

De Lier, 30 januari 2022